

Syry ako ich nepoznáme

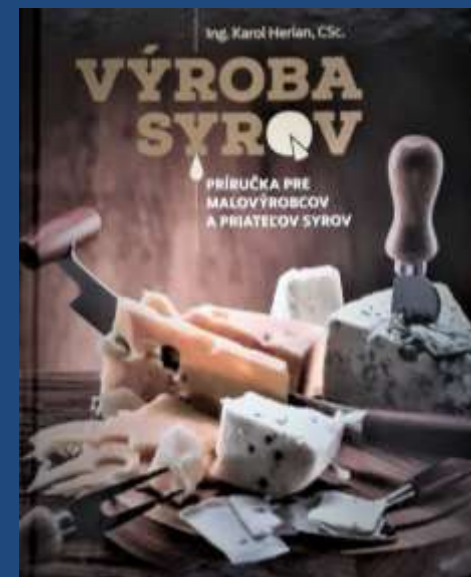
Ing. Karol Herian, CSc.

FCHPT Bratislava, 2025

Obsah

- A. Význam, výroba a spotreba syrov u vo svete a u nás*
- B. Druhy syrov a ich výroba v domácnosti*
- C. Prínos syrov pre zdravie*
- D. Možnosti zvýšenia spotreby syrov*
- E. Doporučenia a záver*

A. Význam, výroba a spotreba syrov vo svete a u nás

Celosvetový strategický cieľ

S nárastom počtu obyvateľstva a s neustálym znižovaním plôch poľnohospodárskej pôdy sa potraviny a zvlášť mliečne výrobky celosvetovo stávajú strategickou surovinou. Navyše práve mlieko a mliečne výrobky majú aj nesmierny zdravotný prínos pre ľudí a práve preto vznikol aj Svetový deň mlieka. Z tohto dôvodu je naliehavou úlohou každého štátu riešiť dostatočnosť a kvalitu najmä našich domácich mliečnych výrobkov.

Spoločenský význam syrov všeobecne

- *Syry, ako koncentrát mlieka, predstavujú z hľadiska výživy a biologickej hodnoty najcennejšiu potravinovú komoditu pre všetkých ľudí.*
- *Už samotná výroba mlieka predstavuje hlavný ekonomický prínos v poľnohospodárskej prvovýrobe a v životnom prostredí a znamená tiež riešenie sociálneho a ekologického programu na vidieku.*
- *Výroba syrov prispieva i k udržianiu našich národných tradícií i k rozvoju agroturistiky.*

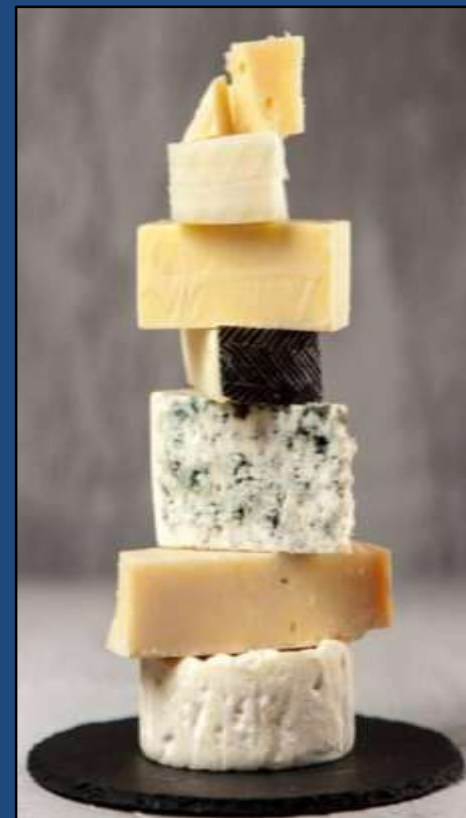

„Dobrý syr je pravdepodobne najlepším pokrmom a víno zas najlepším nápojom“

Patience Gray – slávna britská kuchárka a spisovateľka 2005

Svetová výroba syrov z kravského mlieka v roku 2022

<i>Európa</i>	<i>11.402 mil.t. = 49,1 %</i>
<i>EU 27</i>	<i>9.528 mil. t. = 41,0 %</i>
<i>Sever. a str. Amerika</i>	<i>7.397 mil.t. = 31,9 %</i>
<i>Južná Amerika</i>	<i>1.808 mil.t. = 7,8 %</i>
<i>Ázia</i>	<i>1.187 mil.t. = 5,1 %</i>
<i>Oceánia</i>	<i>834 mil.t. = 3,8 %</i>
<i>Afrika</i>	<i>589 mil.t. = 3,6 %</i>

Porovnanie ročnej spotreby mliečnych výrobkov vo svete

(v prepočte na mlieko na obyvateľa rok)

Spotreba mlieka vo svete v r. 2022 bola 118,2 kg/osobu/rok

Spotreba mlieka : Európa 283 kg/osobu/rok

Ázia 81 kg/osobu/rok

Severná Amerika 264 kg/osoba/rok

Afrika 59 kg/osoba/rok

Oceánia 229 kg/osoba/rok

Spotreba mlieka v Českej republike 262 kg/osobu/rok

Spotreba mlieka na Slovensku 180 kg/osoba/rok

Výroba syrov v EÚ v roku 2014 bola 8 763 tis. ton

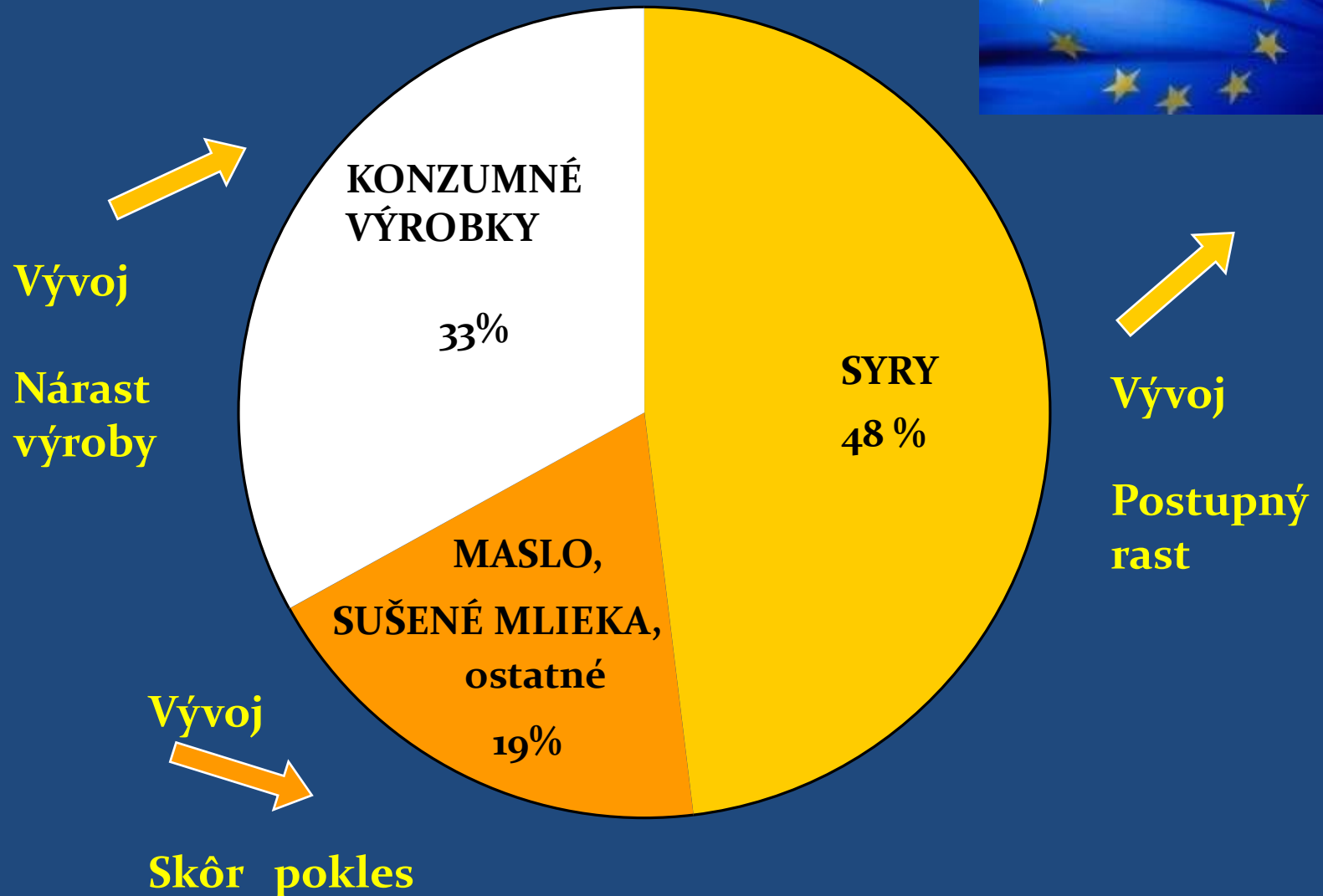
Krajina	výroba	%
Nemecko	2298	26,2
Francie	1786	20,4
Taliansko	982	11,2
Holandsko	772	8,8
Polsko	711	8,1
Dánsko	369	4,2
Veľká Británia	369	4,2
Írsko	188	2,1
Rakúsko	175	2,0
Španielsko	150	1,7
Česká republika	117	1,3
Slovensko	35	0,4

TOP 5

TOP 5: 74,7 % ; TOP 10: 88,9 %

Ako sa využíva mlieko v EÚ ?

Porovnanie spotreby mliečnych výrobkov vo svete a v SR

v r. 2010 v kg/osobu/rok

Krajina	Konzumné mlieko	Kyslomliečne výrobky	Prírodné syry	Maslo
EU - 15	96,7	20,3	19,1	4,2
Nemecko	92,7	30,6	22,8	6,4
Francúzsko	98,6	35,0	26,5	7,7
Rakúsko	76,6	28,6	19,4	4,6
Česká repub.	75,2	16,1	16,7	4,5
Poľsko	61,8	12,9	13,5	4,2
Slovensko	53,4	13,2	9,2	3,0

Krajiny s nejvyšší spotřebou syrov v r. 2022

	Země	Spotřeba (kg/os.)		Země	Spotřeba (kg/os.)
1.	Dánsko	28,3	11.	Švýcarsko	23,3
2.	Francie	27,4	12.	Itálie	21,7
3.	Kypr	26,3	13.	Lucembursko	20,2
4.	Estonsko	26,2	14.	Norsko	19,5
5.	Finsko	25,2	15.	Irsko	19,0
6.	Německo	24,8	16.	Švédsko	18,9
7.	Lotyšsko	24,1	17.	Izrael	18,9
8.	Nizozemí	24,0	18.	Česko	18,7
9.	Island	23,8	19.	Austrálie	16,3
10.	Rakousko	23,5	20.	Slovensko	15,1

Najviac predávané syry sveta v roku 2023

10. *Camembet - syr s bielou plesňou*
- 9 . *Gorgonzola- syr so zelenpu plesňou*
8. *Paneer - tvarohový syr*
7. *Brie – väčší syr s bielou plesňou*
6. *Gouda – polotvrdý syr*
5. *Parmigiano – tvrdý parmezán*
4. *Ricotta – mäkký srvátkový syr*
3. *Feta – slaný ovčí syr*
2. *Cheddar – polotvrdý syr z Anglicka*
1. *Mozarella - mäkký parený syr*

Najlepšie hodnotený syr sveta v roku 2024

*Syr Nidelven Bla
Norsko*

*Farmarský syr
s modrou plesňou*

6 mesiacov zrenia

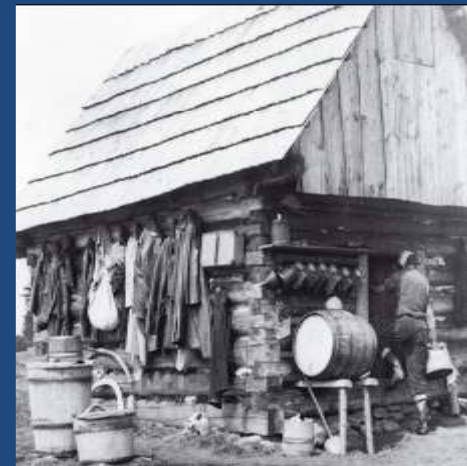
Začiatky výroby syrov na našom území

Výroba syrov na našom území sa šírila z dvoch zdrojov :

- Z prímorských a Alpských krajín najmä syry z kravského mlieka
- Z východu a z karpatskej oblasti syry prevažne z ovčieho mlieka

Už v stredoveku bola rozšírená výroba syrov prevažne z ovčieho mlieka. Na našom území prevládal najmä chov oviec. Neskôr v r. 1875 sa už evidovalo na našom území až 2,974 400 ks oviec. Z ovčieho mlieka sa vyrábali tradičné tvrdé, zrejúce syry ako napr. Karpatský syr, Klenovecký syrec, Topolanský syr a prevažne tvrdá, suchá bryndza.

V súčasnosti chov oviec podstatne klesol až na hranicu 300 tis. ks a ovčie mlieko na výrobu našich syrov sa musí dovážať zo zahraničia. Kozieho mlieka je u nás ešte podstatne menej (10 tis.kôz) a tiež sme nútení mlieko na výrobu syrov dovážať. Teraz jednoznačne prevláda výroba syrov iba z kravského mlieka.

Situácia mliekarstva na Slovensku

- Slovenská republika bola pred r. 1990 potravinovo sebestačná a ešte tretinu produkcie vyvážala. V súčasnosti podstatne klesla aj výroba potravín i mliečnych výrobkov a sa dováža do SR vyše 60 % potravín za viac ako 1 miliardu eur ročne.
- V EÚ klesla zamestnanosť v agrosektore o 31 %, v SR za 30 rokov ubudlo až vyše 80 % pracovných miest v poľnohospodárstve a v potravinárstve. Veľkým nedostatkom je nedostatočný počet pracovníkov v agrosektore.
- V SR sústavne rapídne klesajú počty hospodárskych zvierat (takmer 80 %) a pritom máme zaburinených takmer 180 tis. ha lúk a pasienkov.

Slovensko má obrovský nevyužitý potenciál v poľnohospodárstve a v potravinárstve !!!

Spotreba jednotlivých druhov syrov v SR od r. 1990 (kg/osobu/rok)

Rok	Syry spolu	Syry tvrdé a polo.	Syry mäkké a polo.	Čerstvé syry	Tvaroh	Tavené syry
1990	9,0	5,2	0,2	0,1	0,4	2,1
2008	9,2	3,5	1,3	0,9	1,9	1,6
2010	9,9	3,6	1,7	0,7	2,1	1,8
2012	10,1	3,2	2,0	1,1	2,1	1,7
2014	11,7	3,4	2,0	2,2	2,2	1,9
Index	130,0	65,3	100,0	220,0	550,0	90,4

B. Druhy syrov a výroba syrov v domácnosti

Triedenie syrov

1.) Podľa tvrdosti (obsah vody v beztukovej sušine) :

- <i>veľmi tvrdý</i>	<i>do 51 %</i>	<i>v.b.s.</i>
- <i>tvrdý</i>	<i>49 – 56 %</i>	<i>„</i>
- <i>polotvrdý</i>	<i>54 – 63 %</i>	<i>„</i>
- <i>polomäkký</i>	<i>61 – 69 %</i>	<i>„</i>
- <i>mäkký</i>	<i>67 – 87 %</i>	<i>„</i>

2.) Podľa obsahu tuku v sušine (tvs) :

- <i>vysokotučný</i>	<i>minim. 60 %</i>	<i>tvs</i>
- <i>plnotučné</i>	<i>45 – 60 %</i>	<i>tvs</i>
- <i>polotučné</i>	<i>25 – 45 %</i>	<i>tvs</i>
- <i>nízkotučné</i>	<i>10 – 25 %</i>	<i>tvs</i>
- <i>beztuké</i>	<i>menej ako 10 %</i>	<i>tvs</i>

3.) *Podľa technológie výroby :*

a. Sladké syry

- z vysokodohrievanej syreneny - *parmezán, ementál*
- z nízкодohrievanej syreniny – *eidam, gouda*
- *parené syry (čerstvé, zrejúce, údené)*
- *plesňové syry (na povrchu, vo vnútri)*
- *syry s mazom na povrchu*
- *čerstvé syry*

b. Kyslé syry

- *zrejúce - syrčky*
- *čerstvé - tvarohy*

c. Srvátkové syry – urda

d. Tavené syry

Ukážky jednotlivých druhov syrov

Syry čerstvé

Tvaroh mäkký

Tvarohové prípravky

*Smotanový čerstvý
syr*

*Zrnitý čerstvý syr
Cottage*

Kyslé syry

Tvarôžky - Harzkäse

Domáce kyslé syry

Polomäkké syry

*Maslový
syr*

*Syry zrejúce v
soľnom náleve*

Polotvrdé syry

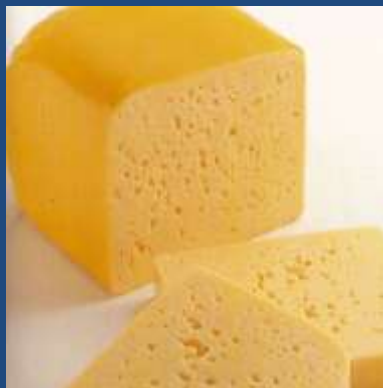
Eidamský syr

Syr Trapist

Tylžský syr

Gouda

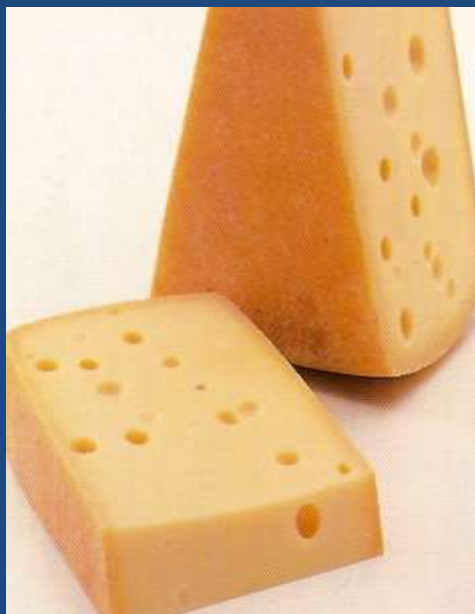

Tvrdé syry

Ementál

Bergkäse

Čedar

Syry plesňové

*Syr so zelenou plesňou
v ceste – Rokfort, Niva*

*Syr s bielou
plesňou
na povrchu-
Camembert , Encian*

*Syr veľký s bielou plesňou
Brie*

Mäkké mazové syry

*Syr
Romadúr*

*Syr Munster,
Limburger*

Parené syry - slovenské špeciality a figurálne syry

Tavené syry

*Tavené syry plátkové, blokové
trojuholníkové*

Tavené syry ako salám, alebo torta

Ovčie a kozie syry

a. Ovčie tradičné syry

- Ovčí hrudkový syr
- Slovenská bryndza
- Ovčie parenice a korbáčiky
- Ovčie zrejúce syry
- Srvatkový syr Urda
- Nakladané ovčie syry

b. Kozie syry

- Čerstve mäkké syry
- Ochutené mäkké syry
- Zrejúce kozie syry

Námety pre ďalšiu inováciu našich syrov

*Obchody s
našími i
zahraničnými
syrmi už aj u
nás sú
vyhľadávané*

Priemyslová výroba syrov

Hlavné technologické postupy výroby sladkých syrov :

- *kvalitatívny výber a príjem mlieka na mliekareň, kontrola kvality*
- *pasterizácia mlieka , úprava obsahu tuku odstred'ovaním*
- *príprava mlieka na syrárskej vani – teplota, prídavok vápenatých solí a kultúr*
- *enzymatické zrážanie mlieka syridlom*
- *spracovanie syreniny – krájanie, miešanie, vytužovanie, úprava kyslosti vodou*
- *odpustenie srvátky, formovanie syreniny do foriem, odkvapkávanie, lisovanie*
- *prekysávanie syra, otáčanie, vyberanie z foriem*
- *solenie syrov v sol'nom kúpeli, alebo na sucho*
- *zretie syrov v zrecích pivniciach, ošetrovanie povrchu, resp. ich balenie*
- *kontrola kvality, spotrebiteľské balenie syrov, expedícia.*

Priemyslová výroba syrov

Výroba ťahaných parených syrov

Tradičné parené syry

V domácnosti vyrobené Figurálne parené syry

Výroba syrov v domácnosti

Mlieko na výrobu syrov a ich použitie v domácnosti

A. Čerstvé mlieka získané priamo z farmy

- mlieko kravské*
- mlieko ovčie*
- mlieko kozie*

Tieto mlieka sú vhodné pre všetky druhy sladkých čerstvých i zrejúcich syrov a aj pre kyslé syry. Ak máme istotu zdravotnej bezpečnosti nemusíme mlieko tepelne ošetriť.

B. Surové vychladené kravské mlieko z automatu

Tieto mlieka sú vhodné pre výrobu mäkkých, čerstvých syrov a pre výrobu kyslých syrov a tvarohov. Tieto mlieka sa doporučujú tepelne ošetriť – pasterizovať.

C. Tepelne ošetrené kravské mlieko z obchodu

Tieto mlieka sú vhodné pre výrobu kyslomliečnych nápojov, na výrobu jemného tvarohu a tiež na výrobu, mäkkých čerstvých syrov.

Príklady spracovania mlieka na syrové výrobky v domácnosti

1. Kyslé syry

- *mäkký tvaroh, hrudkový tvaroh, tvarohové syry*

2. Čerstvé mäkké syry

- *čerstvé mäkké syry, plesňové, alebo mazové mäkké syry*

3. Polomäkké syry zrejúce

- *hrudkový syr neochutený a ochutený, bryndza*

4. Syrové špeciality

- *parené syry, nakladané syry, syrové fondue*

1. Domáca výroba kyslých syrov

a.) Výroba domáceho tvarohu

- teplota mlieka sa upraví na 22 – 28 °C,
- pridá sa cca 1 % zakysanky a nechá sa prekysávať do ďalšieho dňa,
- po vyzrážaní sa pokrája na väčšie hrudky a prihrieva na 30-35°C u jemných tvarohov a pri teplote 40 -42°C u tvrdších hrudkových tvarohov,
- vyzrážaný tvaroh sa precedé cez plachietku a vychladí sa v chladničke.

b.) Výroba tvarohových prípravkov

- ochutenie tvarohov na rôzne pomazánky,
- prídavok masla do tvarohov a naformovanie malých ochutených tučných syrov,
- naformované a ochutené tvarohové syry možno natrieť i mazovou, alebo plesňovou kultúrou.

2. Domáca výroba čerstvých mäkkých syrov

a.) Výroba čerstvých mäkkých syrov

- mlieko pasterizované pri 65°C sa vychladí na 32°C,
- pridá sa 3 ml roztoku chloridu vápenatého na 10 l mlieka,
- pridá sa 2 – 4 % zakysanky a nechá sa 2 hod. mlieko prekysávať,
- zasýri sa prídavkom tekutého syridla (Fromáza) 3 ml/10 l mlieka, zamieša sa a nechá sa v kľude zrážať cca 20 – 30 min.,
- jemná zrazenina sa pokrája na väčšie kocky a po vystúpení srvátky sa plní aj so srvátkou do foriem, kde syr odkapáva a kysne do ďalšieho dňa za občasného otáčania,
- vykysnutý syr sa solí buď na sucho hrubou soľou, alebo ponorením do soľného kúpeľa (15 % soli , 2 % kyslej srvátky na 2 hod.),
- vysolený syr sa potom vloží do chladničky a ďalší deň sa môže konzumovať.

b. Upravené čerstvé syry

- vykysnuté a vysolené syry možno ďalej upravovať – natieraním s mazovou tvarôžkovou kultúrou, obalením syra do korenín, alebo aj postriekaním emulziou bielej kamembertskej plesne.

*Domáca výroba
mäkkých čerstvých
syrov*

Domáce syrové špeciality

a.) Výroba parených syrov

- *ako surovina sa používa vykysnutý hrudkový syr,*
- *syr sa postrúha, alebo jemno nakrája a v sitku sa ponorí do horúcej vody (75 – 85 °C) a vareškou sa dobre vymiesi až vznikne plastická konzistencia syra ,*
- *teplý plastický syr sa buď t'ahá na nite, na parenice, alebo sa tvaruje podľa potrieb.*

b.) Nakladané syry

- *mäkké, alebo i polotvrdé syry sa nakrájajú na kocky a vložia do pohára s rôznym korením a zeleninou a zalejú sa jedlým olejom, alebo slaným roztokom (14 % soli) a po uzavretí sa nechajú vyzrieť aspoň 14 dní a viac.*

c.) Syrové fondue

- *dobře vyzretý syr sa postrúha a rozpustí v bielom víne (alebo aj vo vode), zahreje sa a za miešania sa rozpustí na „syrovú polievku“, pridá sa korenie a zahustí sa to škrobom a podáva vteplé s rožkom.*

C. Prínos syrov pre zdravie

Zloženie syrov z hľadiska výživy

Syry sú pre mnohých Európanov hlavným zdrojom bielkovín a vápnika. Tieto živiny sú nevyhnutné pre normálny rast a rozvoj, najmä kostí a zubov. V 5 dkg tvrdého syra je asi pätina množstva bielkovín, ktoré potrebuje dospelý človek, a približne tretina množstva vápnika, ktoré denne potrebuje adolescent.

Vápnik zo syrov a iných mliečnych výrobkov je ľahšie využiteľný ako z potravín rastlinného pôvodu. Syry obsahujú aj vitamíny A, B2, niacín, B12 a D, navyše aj také minerálne látky ako zinok a fosfor. V tvrdších syroch je toho väčšie množstvo ako v mäkkých, ale všade sú rovnaké látky. To isté platí pre tuk a soľ – v tvrdšom syre je zvyčajne viac tuku i soli.

Prínos mliečnych výrobkov pre zdravie ľudí

Konzumácia mliečnych výrobkov a zvlášť syrov má veľmi pozitívny vplyv pre všetky kategórie ľudí. V odbornej literatúre sa najčastejšie uvádza pozitívny vplyv na :

- **dobré srdce** - nižšie riziko úmrtnosti na kardiovaskulárne ochorenia i mŕtvicu a tiež znížený krvný tlak i znížená obezita,
- **ochranu pred cukrovkou** - nižšie riziko onemocnenia,
- **podpora metabolizmu** – pomoc pri metabolických poruchách.

Prínos fermentácie mliečnych výrobkov

Pri fermentácii (mliečnom kysnutí) každého druhu mlieka z mliečneho cukru laktózy vzniká veľmi prospešná kyselina mliečna, ktorá má silné antimikrobiálne účinky, ktoré spôsobujú potláčanie nežiadúcej patogénnej mikroflóry. Takéto výrobky a aj syry sú potom vynikajúcou zdravou prospešnou potravinou a vo veľkej miere znižujú riziko choroboplodných zárodkov.

Konzumáciou vykysnutých mliečnych výrobkov a aj syrov vplyvom kyslomliečnych baktérii sa zlepšuje aj imunita organizmu, zmierňujú sa alergie, zápalové ochorenia a sú účinné i v boji s rakovinou. Najnovšie sa potvrdilo, že zdravá črevná mikroflóra pozitívne pôsobí aj na zdravie mozgu a preto sú fermentované výrobky vrátane syrov dobrou prevenciou aj pred duševnými chorobami.

Prínos syrov pre zdravie ľudí

Kvalitný syr má veľmi priaznivé účinky na naše zdravie. Bielkoviny syra, vitamín D a vápnik znižujú riziko kardiovaskulárnych ochorení, mŕtvice, koronárnej choroby srdca i cukrovky.

Pravidelná konzumácia tvrdých a tučných syrov vedie k zvýšeniu hladiny HDL (dobrého) cholesterolu, čo zaisťuje lepší krvný obeh a zabraňuje vápenateniu ciev. Syry tiež chránia pred srdcovo-cievnyimi ochoreniami a metabolickými poruchami. Tie môžu zapríčiniť cukrovku, problémy so štítnou žľazou, dnu, alebo aj nadváhu.

Syry sú významným kľúčom k odhaleniu francúzskeho paradoxu. Napriek tomu, že Francúzi jedia veľa tučných syrov, nevyskytujú sa u nich takmer vôbec choroby srdca. Štatisticky sa Francúzi priemerne dožívajú 82 rokov, pričom je u nich zaznamenaný nízky výskyt ischemickej choroby srdca. Ročne pritom každý Francúz skonzumuje priemerne 27,0 kg syra. Vyššie percento syrov v strave by mohlo byť kľúčom k znižovaniu obezity a k predchádzaniu kardiovaskulárnych chorôb.

Prínos ovčích syrov a bryndze vo výžive ľudí

Vykysnutý ovčí hrudkový syr a aj bryndza je „slovenský mikrobiálny fenomén“, ktorý zachováva všetky pôvodné zložky ovčieho mlieka. Proces kysnutia a zrenia spôsobí, že sa v nich doslova premnožia baktérie mliečneho kysnutia, tzv. probiotiká, ktoré majú blahodarné účinky na ľudský organizmus. V jednom grame vykysnutého ovčieho syra, alebo bryndze sa nachádza asi jedna miliarda týchto prospešných mikroorganizmov z viac ako dvadsiatich druhov. Práve preto pravidelná konzumácia ovčích syrov a bryndze dokázateľne znižuje hladinu škodlivého cholesterolu. Má pozitívne účinky pri prevencii rakoviny hrubého čreva, zažívacích problémoch, alergických ochoreniach, rednutí kostí, cukrovke, zvyšuje imunitu a znižuje dokonca krvný tlak.

Prínos výrobkov z kozieho mlieka vo výžive ľudí

Dietetická hodnota kozieho mlieka je vyššia vďaka vyššej stráviteľnosti tuku a bielkovín . Mlieko a výrobky z neho sa všeobecne odporúčajú pri diéte rekonvalescentov, napr. pre diabetikov, ale aj počas ťažkých chorôb a po rozsiahlejších chirurgických zákrokoch.

Konzumácia kozích mliečnych výrobkov a syrov priaznivo pôsobí :

- na nervovú sústavu – znižuje nervozitu a stresy,*
- na prevenciu nádorových chorôb,*
- pre ľudí s ochorením na TBC,*
- pri ochoreniach tráviaceho traktu,*
- na výživu detí citlivých na bielkovinu kravského mlieka,*
- na reguláciu vlhkosti pleti pri kozmetických úpravách.*

Netreba sa báť konzumovať mliečne tuky

V mlieku sa nachádza 12 hlavných mastných kyselín, a z toho iba 3 sú nasýtené a ktoré sa považujú za príčinu tvorby zlého cholesterolu. Krátke a stredne dlhé mastné kyseliny sú však pre organizmus užitočné, lebo podieľajú sa na znižovaní hmotnosti a chránia pred vznikom rakoviny. Veľmi dôležité pre výživu sú polynenasýtené mastné kyseliny a to omega-6 a omega-3, ktoré sa vyznačujú protizápalovými účinkami. Mimoriadne prospešná je konjugovaná kyselina linolová CLA, ktorá bráni ukladaniu tuku a chráni i pred srdcovými ochoreniami. Mliečne tuky sú aj významným dodávateľom rozpustných vitamínov A, D, E a K.

D. Možnosti zvýšenia spotreby syrov

Možné príčiny nízkej spotreby mliečnych výrobkov u nás

- *Podceňovanie a aj neznalosť zdravotného prínosu*
- *Zveličovanie negatívnych vlastností mliečnych výrobkov*
- *Presadzovanie rastlinných produktov ako náhrady mlieka*
- *Nízka spotreba mliečnych výrobkov u detí a mládeže v školskom stravovaní*
- *Neznalosť využitia mliečnych výrobkov v domácnostiach i vo verejnom stravovaní*
- *Pomerne vyššie ceny našich mliečnych výrobkov oproti zahraničným výrobkom.*

Máme už dostatočný výber mliečnych výrobkov a syrov pre všetky vekové i zdravotné skupiny obyvateľov a tak každý si môže vybrať to čo mu vyhovuje .

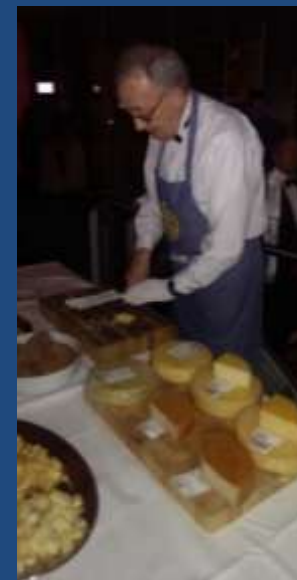
Možnosti zvýšenia spotreby mliečnych výrobkov

Zvýšená propagácia a akcie na podporu zdravej mliečnej výživy

Besedy o prínose pre zdravie a a propagácie mliečnych výrobkov

*Oslava Dňa
mlieka
s
postihnutými
deťmi
(beseda o
mlieku a aj
s výkresmi
kravičiek
a ovečiek)*

Verejná degustácia a propagácia syrov

Oslavy a propagácie syrov

Oslava ovčiarstva

Syrársky košík

Výstavka syrov

Predaj domácich syrov

Degustácia syrov

Figurálne syry

Ovčarske slávnosti a syrové trhy

Možnosti využitia syrov v domácnosti

*Studená kuchyňa - priame používanie,
prípadne ako chuťovky*

Predjedlo

Jednohubky

Syry a víno

Syrové misy ako príloha k jedlám

Syrová omeleta

Syrové hrianky

Syrové palacinky

Syrové placky

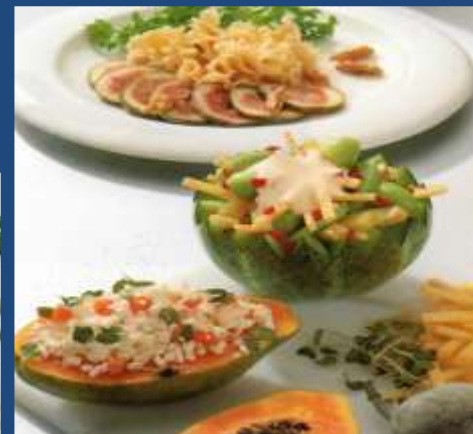

Syrové knedličky

Chleba so syrom

Šaláty - s jogurtom, alebo nakrájaným syrom

Polievky

- so syrom, s jogurtom a zeleninou

Cestoviny, alebo ryža so syrom, alebo bryndzou

Bryndzové halušky

Bryndzové pirohy

Syrové rizoto

Cestoviny s tvarohom, alebo so syrom

Zapekaný syr s mäsom

- *zapekaný syr s mäsomzz*
- *obalené mäso so syrom*

Syr so zeleninou

- *Syrové omáčky*

Pečené výrobky so syrom

Tvarohové buchty

Syrové tyčinky

Pizza so syrom

Tvarohový koláč

Tvarohové palacinky

Tvarohová torta

Tradičné syry a jedlá zo Slovenských syrárskych špecialít

*Bryndzová
polievka a halušky*

E. Doporučenia a záver

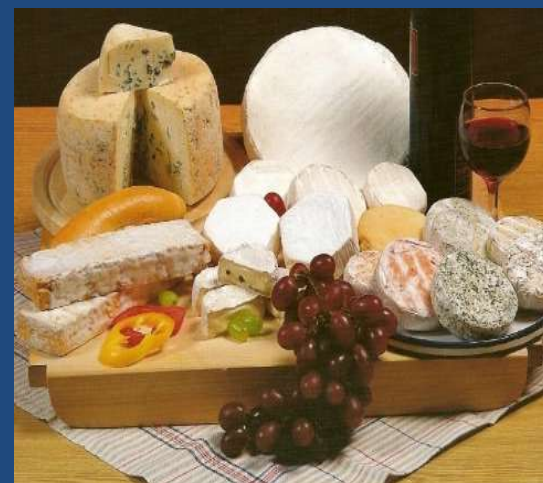
Doporučenia pre riadiace orgány

- *Podpornými akciami zvyšovať domácu výrobu a aj spotrebu mliečnych výrobkov,*
- *Zvýšiť podiel slovenských mliečnych výrobkov v obchodnej sieti na vyše 50 % ,*
- *Zabrániť dovozu mlieka a ml. výrobkov za dumpingové ceny a zvýhodniť podporu domácej živočíšnej výroby,*
- *Vo veľkovýrobných podmienkach podporovať koncentráciu a špecializáciu základných mliečnych výrobkov a na úrovni regiónov podporovať i rozvoj výroby regionálnych mliečnych špecialít a tradičných výrobkov,*
- *Spracovanie mlieka orientovať na výrobu našich tradičných mliekarenských výrobkov, podporovať vytváranie odbytových družstiev,*
- *V školských jedálňach a bufetoch zvýšiť sortiment mliečnych výrobkov a nápojov.*

Doporučenia pre používanie syrov v domácnosti

- *Treba zvýšiť spotrebu mliečnych výrobkov aspoň na 260 kg/obyvateľ a rok a u syrov na 18 kg . Viac využívať najmä vyzreté staršie syry.*
- *Syry ktoré majú gumovitú, alebo zrnitú konzistenciu treba nechať doma v teple dozrieť. Syry zrením si menia konzistenciu i chuť.*
- *Nekonzumovať čerstvé, nevykysnuté syry, ale iba vykysnuté a vyzreté.*
- *Syry sa neskladujú v chladničke, ale zabalené v potravinárskej fólii v komore, alebo pod prikrývkou za občasného obracania.*
- *Na vysmážanie i na porciovanie sa používajú mladšie, ešte nedozreté syry.*
- *Viac využívajme i tradičné naše syry z ovčieho i kozieho mlieka .*
- *Nedajme sa zlákať lacnými mliečnymi výrobkami, alebo syrmi, sú to prevažne iba ich napodobneniny.*

**ĎAKUJEM
ZA
POZORNOSŤ !**

*Poslanie Svetového dňa mlieka
„Viac mlieka = viac zdravia !“*

